

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Na Balkanu.

Ubogi Bolgari! Sreča, katera jih je spremljala v bojih s Turki, jih je zapustila. Junaki Lozengrada, Bunar-Hisarja, Lile-Burgasa, Cataldce in Odrina se morajo sedaj umikati pred Srbi, Grki, Rumuni in pa Turki. Kar štirje sovražniki so se navalili nad nesrečno Bolgarsko.

Rumunija je vdrla dne 10. julija s svojo veliko armado na bolgarska tla in je zavzela brez odpora Bolgarov ozemlje Dobručo med Tuturkanom in Balčikom.

Bolgarska armada na severu se je umaknila pred Srbi pri Zaječarju in Sv. Nikolaju na bolgarska tla. Glavna bolgarska armada na makedonskih tleh se bori ob Krivi Palanki z glavno srbsko armado in ji hoče zabraniti pot v Küstendil in Sofijo. Desno srbsko in levo grško krilo ob Vardarju sta se združili.

Na jugu proti Grkom Bolgari tudi nimajo sreče. Turki so po hudih bojih zasedli Seres, Strumico in Petrič ter prodirajo naprej. Bolgari so na tem bojišču prisiljeni v severno-makedonske hribe. Grška poročila tudi pravijo, da primanjkuje tej armadi živil in streliva. Turčija bo s svojo armado zasedla mejno črto Midija—Enos in hoče prodirati dalje v kraje, ki so sedaj v bolgarski lasti.

Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da je Bolgarija ogrožena od vseh strani. V vojski s Turki je za osvobodjenje Balkana največ trpela, bolgarski vojskovodje so izdelali načrte za propad Turčije, a sedaj preti junaški Bolgariji sami od vseh strani velika nevarnost. Tukaj se zopet vidi, kam vodi nemška politika. Nemci so na tihem podžigali Bolgarijo, naj se ne uita Rusiji in njenemu posredovanju, naj ne privoli v spremembo predvojske pogodbe glede določitve meje in sedaj, ko je Bolgarija v past, so jo tudi njeni nemški prijatelji zapustili in ji obrnili hrbet. Nemški listi, ki so dozdaj peli slavo bolgarskemu orožju, so naenkrat začeli udarjati po Bolgariji. Edino Rusija Bolgarije v težkih trenutkih ni zapustila, čeprav je Bolgarija še pred kratkim zavrnila posredovanje ruskega carja. Bolgarija je prosila te dni Rusijo, naj posreduje v prilog Bolgariji in da se konča krvoprelitje.

Ptujska pisma.

(Sodobna premišljevanja).

Če znanec znanca ali prijatelj sreča na cesti, ga naglo vpraša: odkod in kam? Pa ne le to, tudi po njegovem opravku ga vpraša. Enako bi utegnil kdo vprašati mene: Od kod prihajaš in kam si namenjen? No, jaz vam pa tudi kar naravnost povem, da gori od Ptuj prihajam. Kam grem in kam bom prišel, tega pa zdaj še sam ne vem. In s čim se pečam? Z različnimi stvarmi, med drugimi premišlujem razne zgodbe sedanjega časa, sedanje dobe, ali kakor je zgoraj napisano: pečam se s sodobnim premišljevanjem. Ker so torej te stvari pisane za sedanjo dobo, zato pa, ljubi čitatelj „Slovenskega Gospodarja“, tebe prav uljudno povabim, da ta premišljevanja pazno čitaš in jih daš čitati tudi svojim prijateljem ter znancem. Prvo premišljevanje, oziroma pismo, velja naslovnemu imenu: starodavnemu Ptuj!

I.

Ptuj je staro mesto. Ustanovili in ime so mu najbrže dali Kelti, kateri so pred prihodom Rimljanov tukaj stanovali. Rimljani so Ptuj v svojem jeziku imenovali Petovium. Nekateri slovenski jezikoslovci pa ime Ptuj izvajajo iz slovenske korenike. Nas seveda te reči nič ne brigajo. Naj se Ptuj izvaja iz kakršne koli korenike, to je vseeno. Ptuj je to, kar je, namreč nemčurško-žganjarsko gnezdo.

Davorin Trstenjak trdi, da je stari Ptuj stal deloma tam, kjer zdaj teče Drava, ker so leta 1834, ko je vladala silna suša in je bil vodotok zelo plitev, potegnili iz Drave več rimskih kamnov. Od Drave se je raztezalo mesto po sedanjem bregu do Sv. Roka. Drava pa je takrat tekla med Sv. Rokom in med Sv. Martinom na Hajdini.

Rimljani so si osvojili Ptuj za časa cesarja Avgusta malo pred Kristusovim rojstvom. Dežela, v kateri je bil Ptuj eno najvažnejših mest, je segala tja

Kakor je posneti iz novejših poročil, se nagibajo vse vojskujoče se države k miru. Seveda so zahteve Grške in Srbije sedaj po vojski mnogo bolj prešerne kot pred vojsko. Grška n. pr. zahteva za-se vso, od Bolgarov zasedeno obal Egejskega morja. Upati pa smemo, da bo šla Rusija Bolgariji na roko in jo bo pri sklepanju miru podpirala. Prihajajo tudi vesti, da je začela Rusija ob rumunski meji mobilizirati.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Bolgarska poročila se glasijo:

7. divizija, podpirana od 12., je dne 7. t. m. napadla srbsko središče pri Kočani in je vrgla tu nahajajoče se srbske čete nazaj. Srbi se se umaknili do gričev, ki leže zahodno od reke Zletova. V bitki je padlo veliko ljudi. Moravska divizija, ki je stala severno od Štiplja ob Bregalnici, je bila tudi pograna v beg in se je umaknila k sosednji diviziji.

Ostri boji se vrše v okraju Kočana, kjer je 4. bolgarska armada, ki ji poveljuje Kovačev, dobila od 5. armade pomoč. Najbrže se bo vojna tu odločila. Tretja armada pod generalom Petrovom je korakala proti Vranji, da odreže Srbom povratek, a se je morala vrniti.

Tretja armada je napadla Vranjo in razdrila železniški most. Drugi oddelek je napadel Piroto. Srbi so vse zveze med Pirotom in Caribrodrom uničili.

Položaj bolgarske armade se je na vseh bojiščih silno poslabšal. To je bil tudi vzrok, da je bil odstavljen vrhovni komandant bolgarske armade, general Savov in je bil imenovan na njegovo mesto za generalisima (vrhovnega poveljnika) bolgarske armade general Radko Dimitrijevič. Položaj bolgarske armade je na vseh bojiščih negotov.

Razdvojeitev armade generala Ivanova je največja napaka, ki se je storila v celi vojski.

Bolgari se na črti Kriva Palanka—Küstendil ustavljajo srbskemu prodiranju. Okrog Krive Palanke, to je ob bolgarsko-makedonski meji, se vrše že skoro teden dni vroči boji. Bolgarska armada se bori z neprimernim junaštvom in brani srbski premoči dohod v Küstendil in Sofijo. Bolgarska poročila tudi trdijo, da so se Bolgari na severnem bojišču (Zaječar—Piroto) umaknili popolnoma prostovoljno na bolgarska tla.

Srbska poročila se glasijo:

Srbske čete so dne 8. t. m. zavzele Štiplje. Ko so bili Bolgari dne 2. t. m. potisnjeni na drugi breg

do Donave; imenovala se je Panonija. Za časa Rimljanov je bila v Ptuj močna vojaška posadka. Stalna zimska bivališča sta tu imeli 8. in 13. legija. Legija je bila rimski polk ali regiment. Ob tistem času je imela navadno do 6000 vojakov. Iz tega je razvidno, da je bilo na Ptuj po zimi stalno nameščenih do 12 tisoč vojakov, včasih pa gotovo več. Še dandanes se vidijo na Ptuj nagrobni spomeniki raznih vojaških mogočnejšev iz rimske dobe. Rimljani so morali zato imeti veliko vojaštva na Ptuj, ker so imeli vedne boje z bližnjimi divjimi narodi.

Več rimskih cesarjev se je mudilo v Ptuj. Najbolj znamenit za Ptuj in okolico je bil cesar Prob, ki je vladal velikansko rimsko cesarstvo od l. 276 do l. 282 po Kr. rojstvu. Pravijo, da je ta cesar stanoval na istem prostoru, kjer je sezidan današnji ptujski grad. Tu so bile namreč že za časa Rimljanov imenitne utrdbе; sedanji grad pa so postavili solnograšai nadškofje v 12. stoletju. Vojaki cesarja Proba so morali v mirnih časih opravljati poljska dela. Zasajali so vinograde v Sremu, v Halozah in v ptujski okolici. Prob sam je bil rojen Panonec, zato je celo umljivo, da je skrbel za gospodarsko povzdigo svoje rojstne dežele.

Ker se je na Ptuj zbiralo veliko vojakov od vseh strani prostranega cesarstva, so bile tu zastopane različne poganke vere. Zato ni čudno, če so se tu našli sledovi ne le rimskih, temveč tudi egiptovskih, perzijskih in še drugih malikov. Pravijo, da je bil na Hajdini tempel egiptovske boginje Izide. Pri St. Janžu na Dravskem polju so bili iz Drave vzdignjeni kamni templja, ki je bil posvečen solncu. V sedanjem Ptuj je bil tempel grškega boga Apolona itd. Pred nekaterimi leti so v ptujski okolici odkopali neko podzemeljsko zidovje, o katerem so trdili veščaki, da je temelj rimskega templja.

Tudi v krščanskem oziru je Ptuj znamenit. Kon-

Bregalnice, so začele naše čete dne 3. julija na vsej črti z odločilnim napadom. 6. julij je prinesel zmago Srbov pri Kočani, kjer je bilo bolgarsko desno krilo, ki je štel 50 bataljonov z več nego 100 topovi, popolnoma uničeno. Desno bolgarsko krilo je bilo odločeno od levega krila, ki je obstajalo z okroglo 60 bataljonov z več nego 120 topovi. Ta je bil potisnjen nazaj v smeri proti Carjevemu selu. Bolgarskemu središču se je posrečilo, da se je obdržal ter branilo umikanje levega krila, dočim so srbske čete zasledovale desno krilo. Zavzetje Štiplja dokazuje zmago srbske armade na vsej črti. Po zavzetju Štiplja so se umaknili Bolgari proti Radovisti in Pečovem. Pregarjale so jih naše čete in grška armada, ki je prišla od Strumice.

Bolgari se še vedno umikajo. Naše čete jih ostro preganjajo ter jim ne dopuste nobenega odpohitka. Po uradnem poročilu so baje poskusili Bolgari na svojem umikanju od Štiplja, ustaviti se v Radovisti ter pričeli z napadom. Ko pa so se približale srbske čete, so se Bolgari umaknili iz mesta, ki so je zasedle srbske čete. Radovista, važna vojaška točka, je bila dozdaj sedež glavnega stana štaba 4. bolgarske armade. Prebivalstvo je navdušeno sprejelo srbske čete. Bolgari so na svojem hitrem begu vzeli s seboj le najbolj potrebne stvari. Puške s strelivom, živila in celo artilerijsko strelivo so nam označevale smer njihovega bega.

Tudi vsi napadi Bolgarov na srbsko-bolgarski meji med Zaječarjem in Pirotom so bili popolnoma odbiti.

Uradno se poroča s severnega bojišča na starem srbskem ozemlju, da so tudi tam mimoidoči, brezpomembni uspehi Bolgarov popolnoma uničeni. Bolgarske čete, ki so vdrlje v Knježevac, ki je neutrjeno mesto, so bile od srbskih čet popolnoma uničene. Napad bolgarskih čet na Vlasino je bil popolnoma odbit. Po ljutem boju so se umaknile bolgarske čete nazaj. Srbi so zaplenili pri zasledovanju bolgarskih napadalnih čet en oddelek strojnih pušk in so vjeli cel eskadron bolgarske konjenice. Bolgarska armada pod poveljnistvom generala Kovačeva se umika v divjem, nerednem begu proti Dubnici in Pečevi.

Na starem srbskem ozemlju ni danes nobenega bolgarskega vojaka več. Napad na Zaječar in na Piroto je bil popolnoma odbit. Bolgarska armada, ki je napadala Zaječar, je bila močna 15.000 vojakov prvega poziva, pri Sv. Nikoli je pa vdrla 40.000 mož bro-

cem 3. stoletja po Kristusovem rojstvu je bila tu že škofija. Prvi znani škof je bil sv. Viktorin, ki je leta 304. umrl mučeniške smrti. Njegova naslednika sta bila Aprijan in Marko. Zadnji znani ptujski škof se je imenoval Virgil. L. 547. po Kr. ga je bil postavil za škofa Narzes, vojskovodja cesarja Justinijana.

Za tem ne čitamo več o ptujskih škofih. Razmere časa Ptuj niso bile ugodne, kajti vedno so prihajali divji narodi, kateri so mesto opustošili ali razdrli. Že za časa Rimljanov so bile hude bitke na Ptuj-skem polju, še hujše pa je bilo ob preseljevanju narodov. Ptuj je neizmerno veliko trpel. L. 377 po Kr. so ga razdejali zahodni Gotje, l. 452 so ga razdrli Huni, in tudi o Avarih nam poroča zgodovina, da mu niso prizanesli.

Po dokončanem preseljevanju narodov se je začelo v Ptuj zopet mirno življenje. Krščanstvo se je na novo opomoglo. Dokazano je, da je dal solnograški škof Arno l. 785. iz podrtin sezidati novo cerkev na Ptuj. V 9. stoletju se je tudi mesto povzdignilo. Prenoviti je je dal slovanski vojvoda Kozil. Verjetno je, da so bili na Ptuj tudi slovanski knezi, in sicer po preseljevanju narodov, ko so Slovenci zasedli sedanje, večinoma opustošene kraje. Pred nekaterimi leti je bilo pod ptujskim gradom izkopanih več slovanskih grobov — veščaki so rekli, da so iz 8. stoletja —, kjer se se našli različni okraski, kakoršne so polagali Slovani mrtvecem v grob.

Ptuj je bilo važno mesto za časa štajerskih grofov Otokarjev, kateri so izumrli l. 1192. Ti in pozneje mogočni ptujski grofje, so se morali pogosto bojevati z divjimi Madžari, katerim so se sline cedile po rodovitni štajerski zemlji. Divjim Madžarom so se koncem 14. stoletja pridružili še bolj divji Turki. Oboji so pustili našo lepo zemljo in zatirali dobro slovensko ljudstvo. L. 1396 je bil Ptuj zopet razdejan. Razdejali so ga Turki, kateri so prvokrat pridrli na slovensko zemljo.

ječa bolgarska armada v Srbijo. Po porazu, ki so ga te čete pretrpele, so se začele naglo umikati, samo majhni oddelki so se ustavili pri Vratarnici in Kraljevem selu, so jih srbske čete kmalu pregnale. — Srbski vojaki so v preganjanju bežečih bolgarskih čet našli mnogo plena.

Bolgarski poraz pri Sv. Nikoli in pri Knježevacu je bil strahovit. Bolgari so imeli samo tukaj več kot 5000 mrtvih in ranjenih; padel je tudi poveljnik 66. polka in večji del poveljnikov bataljonov in stotnij, in armada brez oficirjev se je umikala v popolnem neredu.

Iz Skoplja se poroča: Srbska armada je zopet prišla z vso silo prodirati na bolgarsko ozemlje. Pri Krivi Palanki se skušajo Bolgari ustavljati in se vrše sedaj tam veliki boji. Po drugih vesteh je srbska armada dospela v Küstendil. Tudi severna srbska armada je začela prodirati proti Slivnici.

N a s e m n e n j e: Kakor je posneta iz poročil, se je položaj Bolgarov res silno poslabšal. Bolgarska glavna armada se umika z makedonskega bojišča v staro Bolgarijo.

Ne da se več dvomiti, da se vse 3 bolgarske armade, ki jim poveljujejo generali Kovačev, Ivanov in Tošev, na celi črti umikajo. Umikanje se vrši na eni strani na črti Petrič—Džuma—Baja, na drugi strani pa na cesti Kriva Palanka—Küstendil. Položaj za bolgarsko armado je tudi med umikanjem silno nevaren.

Bolgarsko-grško bojišče.

Bolgarska poročila:

Po bojih pri Kilkišu, Dojranu in Gjevgeliju so se bolgarske čete polagoma umikale proti severu. Na umikanju so se vedno krepko upirale grškemu prodiranju. Bolgarska armada se na kak uspešen napad na grško armado ni mogla pripraviti, ker ji je manjkalo desno krilo, katero je šlo glavni armadi na pomoč. Po povratku generala Ivanova pa je bil položaj tako opasen in ozemlje, v katerem se je nahajala bolgarska armada, tako, da ni bilo misliti na to, da bi zamogla bolgarska armada sovražnika poraziti. — Radi tega je odredil general Ivanov splošno umikanje južne armade.

Pri Strumici se je dne 9. t. m. razvil srdit boj. Bolgari so svoje postojanke krčevito branili. Ko so dobile grške čete ojačenja, so Bolgari po hudem boju zapustili Strumico, Seres in Petrič (mesto severno od Seresa). Bolgarske čete se umikajo proti Plaskaviciplanini.

Grška poročila:

Naša armada je po zavzetju Kilkiša, Dojrana in Gjevgelija zmagovito prodirala proti Strumici, Petriču in Seresu. Bolgari so se ustavljali našim četam z neprimernim junaštvom. Ko pa so se naše čete med Strumico in Krivolakom združile, so Bolgari izprevideli, da je njih protidpor brez pomena. Pri Strumici so vrgle naše čete Bolgare po krvavem boju nazaj. Bolgari so se umaknili na gorske prelaze ob reki Strumici.

Po bitki pri Strumici se je zbralo 44 bolgarskih bataljonov pri Demir-Hisarju, kjer so se ostanki bolgarske armade iz Kilkiša združili. Bolgari so zasedli griče pri Vedrini na desnem bregu reke. Grki so napadli desno sovražnikovo krilo in ga prignali do Kossiliska. Prodiranje grške pehote so pa ustavili bolgarski oblegovalni topovi, iz katerih se 9 kilometrov daleč strelja. Boj se je neodločen prekinil. Ponoči, dne 11. t. m., je prišla grška artilerija prodirati in zopet napadati. Zjutraj je izgnala grška pehota Bolgare iz Vedrina in jih vrgla čez levi breg reke Strimon. Grki so zasledovali sovražnika, ki je izgubil na begu veliko plena. Ko se je bila bitka pri Demir-Hisarju, so razni bolgarski oddelki, ki so prišli od Stiplja, prodirali proti Petriču in čez Strumico. Grške divizije so napadle te oddelke in jih razkropile. Armadna skupina generala Mamusoyanka je zasedla Demir-Hisar. Sovražnik se je umaknil. Ena bolgarska kolona, ki je došla iz Stiplja, je bila razkropljena in je pustila 19 topov na cedilu. Neki drugi bolgarski oddelki, ki se je hotel pomikati skozi Petrič, je bil od ene grške divizije vržen nazaj ter je izgubil 15 topov.

Po bitki med Srbi in Bolgari pri Kočani se je razdelila bolgarska armada v dva dela in se je umikala proti jugu ter se je poskušala izogniti nevarnosti, ki ji je grozila vsled prodiranja Grkov. Bolgari so se izkušali umakniti na bolgarsko ozemlje skozi Strumico. Ta bolgarska armada je zagozdena med Grke in Srbe. Utrjeni točki Pečevo in Petrič ležita ob črti, ki vodi v Sofijo.

Grška armada je sledeče razdeljena: 60.000 Grkov prodira od Seresa naprej proti Bolgarom, 30.000 ob reki Strumica, 30.000 pa ob železniški progi, ki veže Skoplje s Solunom. Ta armada se je, kakor pravi grška in srbska poročila, že združila s srbsko armado.

Grška, srbska in nemška poročila pravijo, da so Bolgari, predno so zapustili mesto Seres, isto zažgali, napadli in oropali avstrijsko poslaništvo. Bolgarska poročila pa te vesti zanikajo in pravijo, da so grški četaši v boju z Bolgari zažgali bolgarske zaloge živil, od koder se je potem razširil ogenj po celotnem mestu. Grki so baje neoborožene Bolgare, ranjence, žene, otroke in starčke, pomorili.

N a s e m n e n j e: Kakor je razvideti iz obojestranskih poročil, se Bolgari res umikajo tudi na južnem bojišču pred grško premočjo. Grki pa morajo vsako ped zemlje drago odkupiti, ker se borijo Bolgari, ka-

kor vedno, kljub slabemu položaju, z neprimernim junaštvom.

Rumunska armada vdrla v Bolgarijo.

V trenutku, ko je prosila Bolgarska Rusijo za posredovanje in je bila pripravljena, mirnim potom pobotati se s Srbijo in Grško, je rumunska vlada izročila svojemu poslaniku v Sofiji naročilo, v katerem obvešča ta bolgarsko vlado, da je rumunska vlada ukazala armadi, da prekorači bolgarsko mejo. Rumunija zahteva: 1. Bolgarska mora odstopiti Rumuniji ozemlje Tuturkan—Balčik; 2. Rumunija hoče soodločevati pri določitvi meje med balkanskimi zavezniki.

V četrtek, dne 10. t. m., so prve rumunske čete prekoračile bolgarsko mejo. Na mnogih krajih so rumunske ladje prepejavale vojaštvo čez Donavo, na več krajih pa so napravili tudi mostove, po katerih se vali rumunska armada čez Donavo. Po poročilih nekaterih listov šteje rumunska armada 500.000—600.000 mož. Glavni poveljnik je prestolonaslednik princ Ferdinand.

Rumunska armada je vpadla v bolgarsko ozemlje na treh točkah. Desno krilo je prekoračilo Donavo pri Ruščuku. Rumuni so zavzeli mesto brez odpora. Levo krilo je vpadlo v Bolgarsko pri Črni vodi, središče je zasedlo Silistrijo. Levo krilo prodira proti Balčiku. Rumunske trgovske ladje so zbrane v Gjurgjevu. Ruščuk so zasedli Rumuni brez strela. V Tuturkanu se nahaja rumunsko vrhovno poveljništvo.

Bolgarske posadke se rumunskemu prodiranju nikjer ne upirajo, ker imajo povelje, da se naj ne zoperstavljajo Rumunom.

To postopanje bolgarske vlade utemeljujejo sledeče: V trenutku, ko je hotela Rusija s svojim posredovanjem ustaviti oborožen konflikt med Bolgarijo, Srbijo in Grško in ko se je mislilo, da je mir na Balkanu zajamčen, je rumunska vlada po svojem poslaniku izročila v Sofiji spomenico, v kateri sporoča, ravno ta prepričanje uporablja, da je dala rumunski armadi povelje, naj vkoraka v Bolgarsko. Spričo tega položaja je bolgarska vlada zaukazala bolgarskim vojaškim oblastim, naj se prav nič ne upirajo rumunskim četam. Rumunski poslanik princ Ghika je zapustil Sofijo. Posle rumunskega poslaništva prevzame italijansko poslaništvo.

Rumunske čete imajo zelo lahek posel. Bolgari se jim nikjer ne ustavljajo. Tako se rumunske čete brez vsakega boja zasedle poleg Silistrije tudi že mesta Tuturkan, Dobrič in Balčik. Rumuni imajo sedaj že vse zaželeno ozemlje Dobručo med Tuturkanom in Balčikom ob Donavi in Črnem morju v svoji oblasti. Zavzeto ozemlje je baje rumunska vlada takoj proglasila (anektirala) za svojo last. Ali bodo rumunske čete prodirale še dalje v Bolgarijo, je odvisno od političnega položaja. Gotovo pa je, da Rusija ne bo pustila, da bi se Bolgariji odvzelo še več starega ozemlja.

Rumunska vlada je obvestila evropske države, pred vsem Avstro-Ogrsko, da je za časa vojske med Rumunijo in Bolgarijo ustavljen paroplovni promet na Donavi od Oršove pa do izliva Donave.

Bolgarski poslanik Kalinkov je zapustil dne 13. t. m. rumunsko glavno mesto Bukarešt.

Bolgarija prosi Rusijo za posredovanje.

Ko so bolgarski državniki izprevideli, da je nemogoče, da bi se bolgarska armada zmagovito borila proti trem sovražnikom: Srbom, Grkom in Rumunom, je poslala v Petrograd ruski vladi izjavo, da se popolnoma podvrže in zaupa v Rusijo, ki naj posreduje, da preneha krvoprelitje in se ustavijo sovražnosti. — Rusija se v zvezi z drugimi evropskimi državami trudi, da bi preprečila bratomorno vojsko na Balkanu.

Turčiji raste greben.

Ko so Turki opazili, da se godi Bolgarom slabo, so takoj sklenili, da se začnejo zopet vojskovati z Bolgari. Srčnostno je za Grke, da so, kakor se poroča iz Carigrada, poslali posebnega odposlanca v Carigrad, kateri se je pogajal s Turki. Uspeh tega pogajanja je bil, da je dobila turška čataldska armada povelje, prodirati proti Bolgarski. Bolgarske čete, ki so se še nahajale pod mejno črto Midija—Enos, so morale svoja taborišča zapustiti. Turška armada, ki je zasedla obmejne kraje, je pod poveljstvom generala Izzet-paše. Načrt turških čet je baje, prodirati na eni strani proti Odrinu, na drugi strani pa mimo Dedeagača proti zahodu.

Junaška smrt Bolgarov v Solunu. — Sramota Grkov.

O bolgarsko-grških bojih v Solunu dne 30. junija poročajo listi sledeče podrobnosti, ki pričajo o velikem junaštvu Bolgarov in o zahrbtnosti lokavih Grkov.

Bilo je 30. junija ob 2. uri popoldne. Grške čete so hiše, v katerih se je nahajala bolgarska vojaška posadka, tako zastražile in obkolile, da je bil za Bolgare vsak izhod izključen. Grškega vojaštva je bilo toliko, da bi bili lahko zajeli celo divizijo. Bolgarov pa je bilo komaj nekaj čez 1000 mož. Poleg tega so nastavili Grki blizu bolgarske posadke strojne puške, da celo topove so pripravili, da bi pomorili obkoljene Bolgare. Ko so bile vse priprave gotove in so bili Bolgari od vseh strani obdani od železne stene ter je bila rešitev izključena, je grški general Callaris poslal bolgarskemu poveljniku sramotno zahtevo, da mora Solun v teku ene ure s svojimi vojaki zapustiti in odložiti orožje, če pa ne, pa se bo postopalo z Bolgari kot s sovražniki.

Francoski konzul se je takoj podal k bolgarskemu poveljniku, kateremu je razložil, da je vsak odpor brezsmiseln, ker je grška posadka 50krat večja kot pa bolgarska. Konzul je hotel Bolgare prepričati, da je edino pametno, ako se vdajo grškim zahtevam. Bolgarski poveljnik pa se je skliceval na sprejeto povelje, da mora vstrajati na svojem mestu, naj pride kar hoče. In tako se je začelo grdo in sramotno klanje.

Proti 7. uri so se navalili Grki od vseh strani nad uboge Bolgare. Manjši bolgarski oddelki, ki so tvorili stražo na raznih javnih prostorih, so bili takoj napadeni, razoroženi ali pa pobiti. Na prostorih pa, kjer so bile bolgarske čete močnejše, ni šlo tako gladko. Tam so se borili Bolgari kot levi na izgubljenih krajih. Grški topovi in strojne puške so sipale strašno smrt med maloštevilne bolgarske čete in skozi celo noč je divjal na teh prostorih strašen boj, kateri se je končal še-le, ko se je dne 1. julija zjutraj začelo daniti, ko je zadnji bolgarski junak padel. Med tem so Grki zaprli tudi bolgarske poštno, brzojavno in železniške uradnike, kakor tudi veliko število bolgarskega solunskega prebivalstva. Vse te so z vjetimi vojaki vred kot vjetnike poslali na Kreto. Ta noč je bila prava „sicilijanska večernica“, ki se glede groze in strašnega poteka ne da podrobno popisati. (Predzrni Francozi so do leta 1212 imeli Sicilijo pod svojo oblastjo. S Sicilijanci so postopali zelo surovo. Bilo je dne 30. marca 1282. V Palermu v Siciliji so se zbirali ljudje k večernicam. Francozi so se postavili pred cerkev in so začeli domačine zasramovati ter se norčevati iz njih; preiskovati so začeli tudi moše in žene, če nimajo pod obleko skritega orožja. To je Sicilijance tako razkačilo, da so začeli pobijati Francoze. Po celotnem mestu se je začelo strašno klanje, v katerem so bili vsi Francozi do zadnjega pobiti. Klanje in upor se je razširil iz mesta po vsej Siciliji, ki se je s tem tudi otresla francoskega jarma. Ker se je ta upor začel ravno med večernicami, ga zovejo zgodovinarji: „sicilijanska večernica“). Nekaj, kar olepša spomin na to noč, bo vendar ohranila zgodovina: Bolgarski vojaki so umrli kot junaki.

Pomandrano žitno polje.

Sedanja vojska pomeni veliko nesrečo posebno za uboge kmete v krajih, kjer divja vojska. Obširna in rodovitna žitna polja, kjer rumenita rž in zlata pšenica, so pomandrana od vojaških čet. Na Ovčjem polju, kjer se nahajajo zelo obširne njive, posejane večinoma s pšenico, izgleda po zadnjih bojih, ki so tam divjali, kakor cesta. Ves trud ubogega ljudstva je bil zastonj. Ni trebalo žanjic, ne mlatičev, konjsko kopito in na tisoče trdih stopinj bolgarske in srbske armade je zmlatilo in pomandrano na tla kmetičevo upanje. Nek dunajski list poroča, da je v bližini Zletova prosilo 6 kmetov iz sela Vakav srbskega generala, naj vendar za božjo voljo varujejo njih polja do žetve in naj raje taborijo v sadonosnikih in travnikih. General je jokajoče kmete osorno zavrnil in zapovedal v bližini nahajajočemu se polku, naj premesti svoje taborišče na ¼ ure oddaljeno polje, kjer je zorela pšenica. Če so tudi enaka poročila mogoče pretirana, vendar je gotovo, da v pokrajinah, kjer divjajo krvavi boji, kmetje ne bodo dobili s svojega polja ne zrna.

Mlad korporal.

Po sofijskih ulicah koraka večkrat 14leten deček kot korporal ter odlikovan z zaslužnim križcem. Deček se zove Nikola Minkov. V vojski proti Turkom se je ta deček tako odlikoval, da je dobil korporalske zvezdice, ear Ferdinand pa ga je odlikoval z zaslužnim križcem. Mali Nikola je zelo ponosen na svoje odlikovanje. Ko je izbruhnila vojska s Turčijo, je pustil gimnazijo, katero je obiskoval, tilo odšel z očetove hiše in se je pridružil bolgarski vojski. Deček ni prej miroval, dokler ga niso uvrstili med vojne čete. Mali Nikola je bil povsod prvi; niso ga strašile kroglice, ki so mu frčale okrog ušes, on je prodiral vedno naprej ter se je posebno odlikoval kot dober strelec. Če je vzel kakega Turčina na muho, gotovo ga je zadel. Ko je bila zajeta armada Džaver-paše, je izvršil Nikola več junaških činov. Pri delitvi odlikovanj je cela stotnija prosila polkovnika, naj odlikuje malega junaka. Polkovnik je to rad storil.

Pet vojakov utonilo.

P t u j, 13. julija.

Narasla Drava je vsled neprestanega deževja raztrgala vojaški most, katerega so napravili vojakipionirji na pionirskem vežbališču pri Ptuj. Vsled tega so bili 10. t. m. komandirani pionirji, 10 mož, pod vodstvom poročnika Macenkoviča, da z dvema čolnom polove stavbni les podrtoga mostu. To je bilo zelo nevarno delo, posebno, ker je voda močno narasla in postala silno deroča. Ob 10. uri dopoldne se je v deročem valovju prekučnil nenadoma 1 čoln, v katerem je bilo 5 pionirjev in poročnik Macenkovič. Poročnik, ki se je obdržal najbližje čolna, je poskusil z vsemi silami in z vso požrtvovalnostjo, da bi rešil svoje moštvo. Toda zaman. Vseh 5 mož je nenadoma izginito v silnih valovih umazane vode. Poročnik Macenkovič se je rešil le s skrajnim naporom svojih moči v zadnjem trenutku. Utonili so, kakor poroča vojaško poveljstvo v Ptuj, sledeči vojak: korporal Wohlgemuth, poddesetnik Jud in pionirji Klaps, Steininger in Pesel. Utopljencev menda dosedaj še niso našli. Ta nesreča napravila je kakor v vojaških, tako v civilnih krogih, silno mučen vtisk, in vsi obsojajo dej-